

INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW

ROAD AND BRIDGE
RESEARCH INSTITUTE

POLSKIE KONGRESY DROGOWE W LATACH 1928 - 1938

dr inż. **Marek Mistewicz**

23 luty 2018 / Gdańsk, XVth International Winter Road Congress

Odrodzenie polskiego drogownictwa po 11 listopada 1918

- **1918** utworzenie **Wydziału Dróg Kołowych** w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, od 1919 **Sekcji IV Dróg i Mostów**, od 1921 **Departamentu Dróg Kołowych** w Ministerstwie Robót Publicznych, od 1932 w Ministerstwie Komunikacji, dyrektorzy: inż. Melchior Nestorowicz, inż. Stefan Siła-Nowicki, inż. Edmund Nowakiewicz
- **1921** zorganizowanie **Związku Inżynierów Drogowych**
- prezes inż. Władysław Tryliński
- **1926** zarejestrowanie **Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych** - prezes inż. Melchior Nestorowicz, sekretarz inż. Leon Borowski
- **1927** wydawanie **Wiadomości Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych**, od 1931 **Wiadomości Drogowych**
- redaktor i wydawca inż. Leon Borowski
- **1928** utworzenie **Stowarzyszenia Międzynarodowych Kongresów Drogowych** - w ramach Stowarzyszenia Członków PKD
- **1930** udział polskich przedstawicieli w VI Kongresie **AIPCR-PIARC** w Waszyngtonie i w kolejnych: VII - w Monachium 1933, VIII - w Hadze 1938
- **1933** powstanie **Ligi Drogowej** - prezes inż. Stefan Eugeniusz Tyszkiewicz

Profesor Melchior Nestorowicz

Melchior Władysław Nestorowicz urodził się 12 stycznia 1880 r. w Siedlcach. Studiował na Wydziale Inżynieryjno-Budowlanym Warszawskiego Instytutu Politechnicznego im. Mikołaja II, gdzie w 1904 r. uzyskał dyplom inżyniera budowniczego. Pracował w firmie budowlanej, potem jako inżynier powiatowy w Koninie i inżynier gubernialny w Kaliszu. W roku 1914 powołany do armii rosyjskiej budował drogi i mosty w strefach przyfrontowych. W roku 1918 był członkiem I Korpusu Polskiego generała Dowbór-Muśnickiego. Po sanacji państwa polskiego pełnił funkcje: kierownika Wydziału Dróg Kołowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, szefa Sekcji IV Dróg i Mostów, a potem dyrektora Departamentu Dróg Kołowych Ministerstwa Robót Publicznych i Ministerstwa Komunikacji - do przejścia na emeryturę w 1934 r. Opracował projekty trzech ustaw sejmowych dotyczących zarządzania drogami. Był inicjatorem utworzenia i prezesem Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. Od 1919 r. wykładał budowę dróg i roboty ziemne na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej, gdzie w 1934 r. został profesorem tytularnym, a w 1936 r. profesorem zwyczajnym. Od 1929 r. kierował Drogowym Instytutem Badawczym. Zmarł 1 września 1939 r. w Krynicy.

NAC I-A-2238

INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW
ROAD AND BRIDGE
RESEARCH INSTITUTE

wg B. Krasiewicz, BC PW

Profesor Leon Borowski

Leon Borowski urodził się 14 kwietnia 1884 r. w Humaniu na Ukrainie. Studiował na Wydziale Inżynierii Instytutu Politechnicznego w Kijowie, gdzie w grudniu 1913 r. uzyskał tytuł inżyniera budowlanego. Jako inżynier drogowy pracował na Ukrainie, gdzie po wybuchu I wojny światowej budował mosty i frontowe kolejki dojazdowe. Po przyjeździe do Polski w 1920 r. pracował w Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych Województwa Warszawskiego, od 1926 r. jako kierownik Oddziału Drogowego. W latach 1935-1939 był naczelnikiem Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego w Urzędzie Wojewódzkim Warszawskim. Od 1927 do 1939 r. pełnił funkcję sekretarza Zarządu Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. Redagował i wydawał miesięcznik Wiadomości Stowarzyszenia Członków PKD, potem Wiadomości Drogowe. Był sekretarzem generalnym PKD w latach 1928, 1929 i 1934. Po zakończeniu II wojny światowej, w latach 1945-1946 pracował w Ministerstwie Komunikacji na stanowisku inspektora, potem naczelnika Wydziału Budowy i Utrzymania Dróg w Departamencie Dróg Kołowych. Od uzyskania tytułu profesora Politechniki Warszawskiej w 1946 r. kierował Katedrą Budowy Dróg i Robót Ziemnych. Zmarł 10 marca 1951 r. w Warszawie.

NAC I-G-7239

I Polski Kongres Drogowy 1928

- odbywał się od 3 do 5 stycznia 1928 r. w gmachu Politechniki Warszawskiej
- uczestniczyło około **487 osób**, wygłoszono **13 referatów**
- prezesem honorowym wybrano inż. **Jędrzeja Moraczewskiego**, Ministra Robót Publicznych
- przewodniczył inż. **Melchior Władysław Nestorowicz**, dyrektor Departamentu Dróg Kołowych Ministerstwa Robót Publicznych
- na wiceprezesów wybrano **J. Zdanowskiego** i inż. **Zygmunta Słomińskiego**
- sekretarzem generalnym został inż. **Leon Borowski**
- sekretarzami byli inż. **M. S. Okęcki** i inż. **Aleksander Gajkowicz**
- przemówienie powitalne ministra **Jędrzeja Moraczewskiego**
- uchwały Kongresu dotyczyły m. in. utworzenia: Państwowej Rady Drogowej przy MRP, stałego biura PKD, Drogowego Instytutu Badawczego; skoordynowania działalności wszystkich ministerstw w odniesieniu do dróg, rozwoju przemysłu samochodowego, jednotorowości administracji drogowej i konieczności jej zreformowania, obowiązkowego udziału Skarbu Państwa w kosztach przebudowy mostów, ustawowego wprowadzenia przymusowych świadczeń naturalnych ludności, potrzeby normalizacji produktów asfaltowych, stosowania „polskich materiałów na polskie drogi”.

I Polski Kongres Drogowy 1928

Inżynier Jędrzej Moraczewski

Jędrzej Moraczewski urodził się 13 stycznia 1870 r. w Trzemesznie. Jego ojciec uczestniczył w powstaniu 1863 r., a dziad w 1831 r. Z rodziną przenosił się w 1876 r. do Krakowa i w 1881 r. do Lwowa, gdzie studiował na Wydziale Inżynierii Szkoły Politechnicznej we Lwowie (1888-1894) uzyskując tytuł inżyniera. Pracował w Biurze Drogowym Wydziału Krajowego we Lwowie, potem na kolejach państwowych w Tarnopolu. Kierował budową linii kolejowych w monarchii Austro-Węgier. Będąc członkiem Związku Strzeleckiego, w 1914 r. w stopniu szeregowca wstąpił do I Brygady Legionów Polskich, a w 1917 r. do Polskiej Organizacji Wojskowej. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości został posłem Sejmu Ustawodawczego RP i był jego wicemarszałkiem. Od 18 listopada 1918 r. do 16 stycznia 1919 r. był premierem RP. Po przewrocie majowym 1926 r. został powołany na stanowisko ministra robót publicznych w rządzie Józefa Piłsudskiego i w kolejnych rządach K. Bartla i K. Świtalskiego - do 28 XII 1929 r. Angażował się osobiście w rozwój sieci drogowej uczestnicząc w Polskich Kongresach Drogowych w 1928, 1929 i 1934 roku. Po przetrwaniu niemieckiej okupacji zginął 5 sierpnia 1944 r. w swoim mieszkaniu w Sulejówku wskutek ostrzału artyleryjskiego.

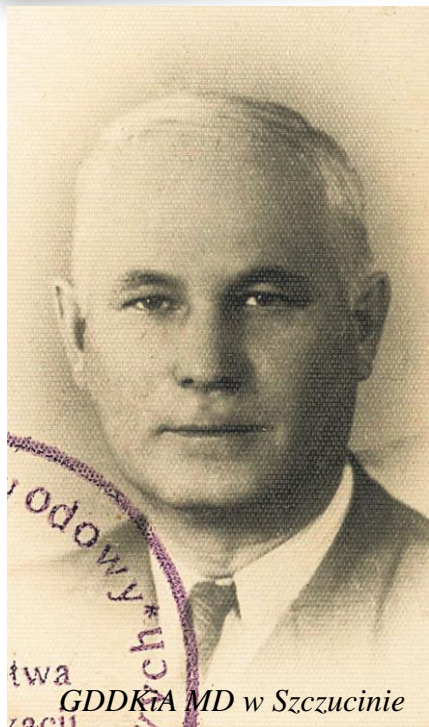
NAC I-A625

INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW
ROAD AND BRIDGE
RESEARCH INSTITUTE

wg Wiesław Bieńkowski, *Jędrzej Edward Moraczewski*, Internetowy Polski Słownik Biograficzny, 2014-2018 Narodowy Instytut Audiowizualny

Inżynier Aleksander Gajkowicz

Aleksander Gajkowicz urodził się 1 maja 1897 r. w Teklinapolu na Wileńszczyźnie. Po ukończeniu gimnazjum w Archangielsku w 1916 r. studiował w Instytucie Inżynierów Komunikacji w Petersburgu - do powołania do Konstantynowskiej Szkoły Oficerskiej w Kijowie. Potem z Murmańska przez Anglię dotarł do Francji do polskiej armii gen. Józefa Hallera, z którą powrócił do kraju. Jako adiutant sztabowy 18. Dywizji Piechoty WP uczestniczył w Bitwie Warszawskiej 1920 r. W 1926 r. ukończył studia na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej uzyskując tytuł inżyniera dróg i mostów. Pracował w Oddziale Drogowym warszawskiej Dyrekcji Robót Publicznych, a potem w powiatowych zarządach dróg w Pułtusku i w Warszawie na stanowisku kierownika. Uczestniczył w pracach Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. W 1937 r. został naczelnikiem Wydziału Budowy i Utrzymania Dróg w Ministerstwie Komunikacji. 15 lutego 1945 r. udał się do Lublina, gdzie powierzono mu pełnienie obowiązków dyrektora Departamentu Dróg Kołowych. W 1962 r. został powołany na stanowisko Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Komunikacji, na którym pracował do 1965 r. Brał udział w tworzeniu Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji, któremu przewodniczył w latach 1955-1960. Był członkiem komitetów wykonawczych: od listopada 1956 r. - Światowej Organizacji Kongresów Drogowych, a od marca 1968 r. - Światowej Federacji Organizacji Inżynierskich. Jest autorem około 100 publikacji na temat drogownictwa. Zmarł 26 listopada 1971 r. w Warszawie.

wg E. Sawicki, GDDKiA MD i
A. Gajkowicz, *Pobieżne notatki z
mojego życia*, PAN III-289, sygn. 50.

INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW
ROAD AND BRIDGE
RESEARCH INSTITUTE

II Polski Kongres Drogowy 1929

- odbywał się od 9 do 12 września 1929 r. w gmachu Uniwersytetu Poznańskiego
- uczestniczyło **447 osób**, wygłoszono **22 referaty**
- prezesem honorowym wybrano inż. **Jędrzeja Moraczewskiego**, Ministra Robót Publicznych
- przewodniczył inż. **Melchior Władysław Nestorowicz**, dyrektor Departamentu Dróg Kołowych Ministerstwa Robót Publicznych
- na wiceprezesów wybrano: profesora Politechniki Lwowskiej **Emila Bratro** i wojewodę lubelskiego **Antoniego Remiszewskiego**
- sekretarzem generalnym został inż. **Leon Borowski**
- sekretarzami byli inż. **Aleksander Gajkowicz** i inż. **M. S. Okęcki**
- przemówienie powitalne inż. **Melchiora Nestorowicza**
- uchwały Kongresu dotyczyły m. in.: ustawowego utworzenia Funduszu Drogowego, wydania rozporządzeń n. t. opłat i dopłat drogowych, pociągnięcia kopalni do świadczeń na rzecz dróg, rozwoju przemysłu produkującego materiały drogowe, rozwoju techniki drogowej, doświadczalnictwa i normalizacji, stworzenia jednolitego dla całego państwa systemu znaków i sygnałów ostrzegawczych, utworzenia odrębnej policji drogowej.

II Polski Kongres Drogowy 1929

GDDKiA MD w Szczucinie

III Polski Kongres Drogowy 1934

- odbywał się od 5 do 7 stycznia 1934 r. w gmachu Politechniki Warszawskiej
- uczestniczyły **352 osoby**, wygłoszono **20** referatów
- prezesem honorowym wybrano inż. **Michała Butkiewicza**, Ministra Komunikacji
- przewodniczył inż. **Jędrzej Moraczewski**, były Minister Robót Publicznych
- na wiceprezesów wybrano inż. **Stefana Siła-Nowickiego**, dyr. Departamentu Dróg Kołowych i dr. **Maurycego Z. Jaroszyńskiego**, wiceministra spraw wewnętrznych
- sekretarzem generalnym został inż. **Leon Borowski**
- sekretarzami byli inż. **Adam Gniewiewski** i inż. **Kazimierz Lewandowski**
- otwarcie kongresu przez inż. **Zygmunta Słomińskiego**, członka zarządu S. Cz. PKD
- przemówienie powitalne inż. **Michała Butkiewicza**, Ministra Komunikacji
- uchwały Kongresu dotyczyły m. in.: katastrofalnego stanu dróg w Polsce będącego wynikiem braku funduszy na potrzeby dróg, opracowania ogólnopństwowego programu rozbudowy sieci dróg i mostów, objęcia dróg państwowych dotacjami Skarbu Państwa i świadczeniami drogowymi w naturze (szarwarkiem), finansowania utwardzania dróg z Funduszu Pracy, rozwoju nawierzchni betonowych i asfaltowych.

III Polski Kongres Drogowy 1934

III Polski Kongres Drogowy 1934

III Polski Kongres Drogowy 1934

Inż. Władysław Tryliński,
dyr. warszawskiej
Okręgowej Dyrekcji
Robót Publicznych,
przew. Związku
Inżynierów Drogowych,
wynałazca trylinki

Inż. Stefan Siła-Nowicki,
dyr. Departamentu Dróg
Kołowych Ministerstwa
Komunikacji

III Polski Kongres Drogowy 1934

Inż. Zygmunt Słomiński,
członek zarządu S. Cz. PKD,
Prezydent m. st. Warszawy (1927-1934)

Inż. Michał Butkiewicz,
Minister Komunikacji (1932-1935)

Prezydent Ignacy Mościcki i minister Butkiewicz na wystawie drogowej 1935

IV Polski Kongres Drogowy 1938

- odbywał się od 3 do 5 stycznia 1938 r. w gmachu Politechniki Warszawskiej
- uczestniczyło **438 osób**, wygłoszono **15 referatów**
- przewodniczącym honorowym wybrano płk. **Juliusza Ulrycha**, Ministra Komunikacji
- przewodniczył inż. **Julian Piasecki**, Wiceminister Komunikacji
- na wiceprezesów wybrano prof. **Emila Bratro**, inż. **Edmunda Nowakiewicza**, dyr. Departamentu Dróg Kołowych Ministerstwa Komunikacji
- sekretarzami byli inż. **Kiepała** i inż. **Królikowski**
- zagajenie profesora **Melchiora Nestorowicza** i przemówienie powitalne płk. **Juliusza Ulrycha**, Ministra Komunikacji
- uchwały Kongresu dotyczyły m. in.: wystąpienia do najwyższych czynników państwowych i ustawodawczych z apelem o odpowiednie środki finansowe na drogi, braku jednolitej polityki w odniesieniu do organizowania administracji drogowej i płac inżynierów, potrzeby zbudowania (przez 30 lat) 64 000 km dróg i 6 000 km dróg samochodowych, koncesjonowania przedsiębiorstw drogowych.

IV Polski Kongres Drogowy 1938

NAC 1-G-7240

IV Polski Kongres Drogowy 1938

NAC 1-A-1992

Płk Juliusz Ulrych,
Minister Komunikacji (1935-1939)

NAC 1-A-2018

Inż. Edmund Nowakiewicz,
dyr. Departamentu Dróg Kołowych
Ministerstwa Komunikacji

Minister Ulrych na otwarciu mostu przez Wisłę we Włocławku 1937

Osiągnięcia polskich drogowców w latach 1918-1939

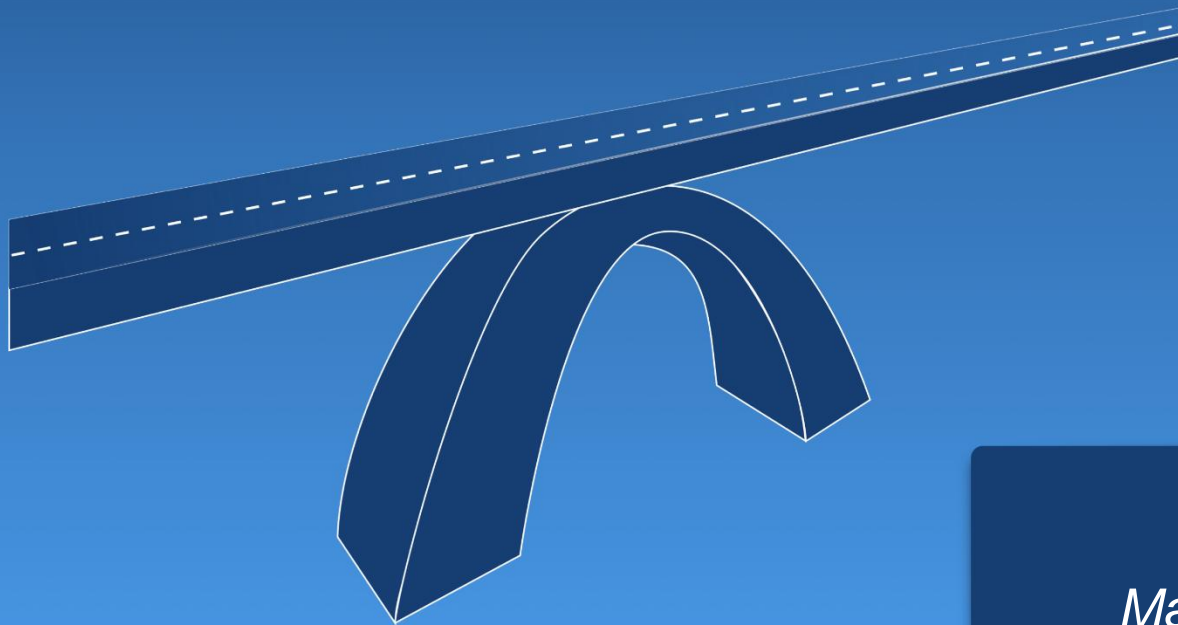
- odbudowa dróg i mostów ze zniszczeń I wojny światowej
- utworzenie polskiej administracji drogowej rządowej i samorządowej
- zintegrowanie sieci drogowych trzech zaborów: rosyjskiego, pruskiego i austriackiego
- zbudowanie 19 426 km nowych dróg o nawierzchni twardej i 2 000 km dróg o nawierzchni ulepszonej
- podniesienie gęstości sieci dróg o nawierzchni twardej do 15,5 km / 100 km² w 1938 r.
- zbudowanie 21 000 m trwałych mostów w tym przez Wisłę w Krakowie, Puławach, Modlinie, Toruniu, Włocławku i Płocku

Dziękuję za uwagę

INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW
ROAD AND BRIDGE
RESEARCH INSTITUTE

Marek Mistewicz
mmistewicz@ibdim.edu.pl